

MIRACULA SANCTI ADALBERTI MARTIRIS

1. Post mortem vero non defuerunt divina prodigia in miraculis etiam inter gentes. Nam digitus (65) ejus in aquam decidens et a pisce ipsum rapiente devoratus, de ventre ejus ad instar ardentis candelae inter fluctus cunctis videntibus rutilabat. Quo miraculo attoniti ⁴³⁰ piscatores, omni studio eum capere cupientes, quocumque se diverteret sequebantur. Nec mora, pisces capiunt et excuciant et ex ventriculo ipsius sacrum digitum sancti pontificis, flammantem in ardentis candelae similitudine, extraxerunt.

2. Circa idem tempus Prutenus quidam nobilis ex Pomeranis quorundam causa negotiorum venit in Sambiam terram, scilicet in Pruscie partibus specialem ⁴³¹, in qua ab incolis beatus martyr Adalbertus martyrium consumavit; ubi cum a dicentibus cognovisset, quod ignotus quidam, cujus loquela ab eis non intelligebatur, apud ipsos fuerat interceptus, ex proposito cognoscendi defunctum, nec dubium quin spiritu Dei agente, pervenit ad locum. Reperiens igitur caput sanctum, audivit id loqui se ac dicere sibi: *Tolle me deferque me in Poloniam, in civitatem que Gnesen vocatur, et si illuc ⁴³² usque munde te conservans me detuleris, reverenter gloria et divitiis tu et posteris tuis in perpetuum sublimabimini super omnes qui habitant in hiis terris. Si vero pollueris viam tuam, generatio tua ultima non proficiet in melius nec decrescet in deterius, sed mediocri modo compares vestri similibus persistetis.* Hiis stupefactus homo gentilis tulit illud, reponensque in vase, profectus est versus Poloniam tendens. Cum autem in terram suam prope a domo propria pervenisset, cepit cogitatio pulsare animum ejus de videndis pueris suis et uxoribus, quas duas habebat. Victus hujusmodi igitur affectione, caput venerandum cum vase in quadam concava quercu recondens, domum ad suos perrexit cum voluntate quam ceticus reverendi. Mundati denique transgressor effectus, cum rediens caput sacrum requireret, in loco ubi illud reposuerat non invenit; cognatio vero hominis supradicti, ut etiam ipsi qui ex ea sunt profitentur, rerum temporalium successu usque hodie in eodem statu permanet, sicut per illud divinum oraculum dudum fuerat declaratum. In loco autem, in quo caput martyris gentilis reposuerat, extitit olim ecclesia in honore ipsius martyris consecrata, et ipsa

A necnon et locus n reverencia habebatur, illicque facta pulchra miracula referuntur.

3. Legitur etiam, quod in Ungaria Christum predicaret beatus Adalbertus; primum quidem per nuncios suos, deinde per se ipsum, et innumerabilem populum verbo predicacionis atque multis miraculis ad fidem converteret. Accidit eum pervenire ad locum, ubi sedes est principalis locius regionis. Erat autem ibi ydolum quoddam celebre pre ceteris, ex quo demones frequenter dare manifeste responsa solebant. Hac igitur causa turbe vicinarum urbium ad hujus rei spectaculum statutis temporibus illud adoratione conveniebant. Maxima itaque multitudine populi ydolum circumstante, sanctus pontifex, fide fortis, paratus pro Christo tradere in mortem animam suam, audacter accessit, et videntibus cunctis face accensa in conspectu sacerdotum ydoli, omnibus virtute Dei consternatis atque stupentibus, tante auctoritatis constanciam nullo contradicente, illud penitus concremavit.

4. Postmodum vero cum pagani proximi Polonie predicacionem ejus recipere nollent, adire voluit metropolim Polonorum, que Gnesen appellatur, devenitque in quandam villam, ubi de via ad civitatem predictam requirebat. Sed homines loci audientes linguam ejus a sua plurimum desonare, aspicientesque habitum ipsius, scilicet monachalem, sibi omnino invisum, risum commoverunt, et loquenti ad eos ac interroganti de itinere non dignabantur respondere. Tunc sanctus Dei spiritu plenus, qui per ipsum signa et prodigia faciebat, ait ad illos: *Quia pro honore Dei loqui non vultis, ad gloriam ejus in nomine ipsius jubeo ut taceatis.* Hoc dicto, inde abiit, et rectam viam Christo ducente invenit. Impii illi mox muti effecti, pertriti ac conturbati in eo quod acciderat ipsis, in dolore atque gemitibus sic manebant. Ultra ad aliam villam venit, et pro via inquirens, similiter et contemptui habitus est, ipsosque sicuti primos eodem multavit supplicio, ut quos consimilis culpe reatus obligabat pro pena digne constringeret, in utrisque non injurie sue vindictam mira expectans, sed in spiritu levitatis occasionem salutis eorum et gloriam christo Christi querens. Deinde ad tertiam villam Deo duce deveniens, de itinere sciscitatus est, ac villani benigne respondentes, viam sibi humiliter ostenderunt. Qui-

VARIÆ LECTIONES

⁴³⁰ ottoniti c. ⁴³¹ spialem c. ⁴³² illud c.

NOTÆ.

(65) Cf. libros de Vita S. Adalberti apud Dobner Mon. Boh., II, p. 56, 59, et Chron. Bohemiarum sæc. XIV, apud Mencken SS. Sax. III, p. 1647.